

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2023. № 12.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.12.37>
УДК 330

*Ю. О. Костенко,
к. т. н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування,
Харківський національний автомобільно-дорожній університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7978-8915>
Г. Ф. Азаренков,
к. е. н., професор, професор кафедри обліку і бізнес-консалтингу,
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5665-2268>
М. В. Пшенична,
к. е. н., доцент кафедри фінансів та обліку,
Інститут економіки та менеджменту ЗВО «Відкритий міжнародний
університет розвитку людини «Україна»
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5373-1726>*

**ЕФЕКТИВНЕ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ
ПІДПРИЄМСТВА: СТРАТЕГІЇ ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ
ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ТА БЮДЖЕТАМИ, ФІНАНСОВИЙ
АНАЛІЗ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ**

*Yu. Kostenko,
PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of
Account, Taxation, Kharkiv National Automobile and Highway University
G. Azarenkov,
PhD in Economics, Professor, Professor of the Department of Accounting and
Business Consulting, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics
M. Pshenychna,
PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Finance and
Accounting, Institute of economics and management Open International University of
Human Development “Ukraine”*

**EFFICIENT MANAGEMENT OF THE FINANCIAL RESOURCES OF THE
ENTERPRISE: STRATEGIES OF FINANCIAL MANAGEMENT OF CASH
FLOWS AND BUDGETS, FINANCIAL ANALYSIS AND FORECASTING**

Вступ. Ефективне управління фінансовими ресурсами підприємства є складним і багатограним процесом, який вимагає від менеджерів підприємства володіння сучасними методами фінансового аналізу та прогнозування, здатності приймати обґрунтовані фінансові рішення. У статті зроблений акцент на тому, що внутрішній контроль допомагає запобігти фінансовим шахрайствам, помилкам і забезпечити дотримання фінансових правил та норм. Внутрішній контроль розглядається як система заходів для забезпечення ефективності фінансової діяльності підприємства. Ефективне управління фінансовими ресурсами є важливим фактором успіху будь-якого підприємства. Це дозволяє підприємствам досягати своїх цілей, забезпечувати фінансову стійкість і підвищувати конкурентоспроможність. Дослідження економіко-соціального аналізу дозволяє бізнесу приймати більш обґрунтовані рішення, які відповідають інтересам як компанії, так і суспільства в цілому.

Мета. Мета роботи — на основі теоретичних досліджень розглянути основні аспекти ефективного управління фінансовими ресурсами підприємства, використовуючи стратегії фінансового управління грошовими потоками та бюджетами, а також приділяючи увагу фінансовому аналізу та прогнозуванню. Для реалізації поставленої мети необхідно:

- дослідити основні теоретичні дослідження ефективного управління фінансовими ресурсами;*
- проаналізувати наявні стратегії фінансового управління грошовими потоками та бюджетами;*
- дослідити місце фінансового аналізу та прогнозування.*

Матеріали і методи. Для дослідження використано матеріали:

1) нормативно-правові документи, щодо регулювання процесів формування бюджетів.

2) праці українських та зарубіжних авторів, які досліджують бюджетні процеси.

- Для дослідження використано наукові методи: теоретичне узагальнення, та групування;*

- *аналіз та синтез;*
- *логічне узагальнення результатів (для формулювання висновків).*

Результати. У статті розглядаються основні стратегії фінансового управління грошовими потоками та бюджетами, фінансовий аналіз та прогнозування, до яких належать: оптимізація структури грошових потоків; збалансованість надходжень і видатків, мінімізація обсягів короткострокових зобов'язань і забезпечення їх своєчасної сплати; планування грошових потоків, яке дозволяє підприємству прогнозувати майбутні фінансові потоки і розробляти заходи щодо їх оптимізації; бюджетування, яке дозволяє підприємству визначати цілі та напрями фінансової діяльності, а також контролювати їх виконання. Особливе місце виділяється фінансовому аналізу як процесу оцінки фінансового стану та результатів діяльності підприємства. Він дозволяє виявити сильні та слабкі сторони фінансової діяльності підприємства, а також виявити можливості для її поліпшення. Розглядається фінансове прогнозування як процес оцінки майбутнього фінансового стану та результатів діяльності компанії.

Перспективи. У майбутньому пропонується зосередити увагу на порядку формування стратегічних підходів до управління фінансовими ресурсами, включаючи системне навчання відповідного персоналу. Це дозволить покращити організацію роботи та якість управлінських рішень.

Introduction. Effective management of the company's financial resources is a complex and multifaceted process that requires the company's managers to possess modern methods of financial analysis and forecasting, and the ability to make sound financial decisions. The author has made an attempt to emphasize that internal control helps prevent financial errors and ensure compliance with financial rules and regulations. Internal control is considered as a system of measures to ensure the efficiency of the company's financial activities. It is a tool that helps prevent financial fraud and errors, and ensure compliance with financial rules and regulations. Effective management of financial resources is an important factor in the success of any

enterprise. This allows enterprises to achieve their goals, ensure financial stability and increase competitiveness. The study of economic and social analysis allows the business to make more informed decisions that correspond to the interests of both the company and society as a whole.

Purpose. The purpose of the work is to consider, based on theoretical research, the main aspects of effective management of the company's financial resources, using strategies for financial management of cash flows and budgets, as well as paying attention to financial analysis and forecasting. To realize the set goal, it is necessary:

- to investigate the main theoretical studies of effective management of financial resources;*

- analyze existing financial management strategies of cash flows and budgets;*

- explore the place of financial analysis and forecasting.*

Materials and methods. The following materials were used for the research:

- 1) normative and legal documents regarding the regulation of budget formation processes.*

- 2) works of Ukrainian and foreign authors who research budget processes.*

- Scientific methods were used for research: theoretical generalization and grouping;*

- analysis and synthesis;*

- logical generalization of results (for formulating conclusions).*

Results. The article discusses the main strategies of financial management of cash flows and budgets, financial analysis and forecasting. The main strategies of financial management of cash flows and budgets are considered, which include: optimization of the structure of cash flows; balance of income and expenses, minimization of short-term liabilities and ensuring their timely payment; cash flow planning, which allows the enterprise to forecast future financial flows and develop measures to optimize them; budgeting, which allows the enterprise to determine the goals and directions of financial activity, as well as to control their implementation. A special place is allocated to financial analysis as a process of assessing the financial condition and results of the enterprise. It allows you to identify the strengths and

weaknesses of the company's financial activity, as well as identify opportunities for its improvement. Financial forecasting is considered as a process of assessing the future financial state and results of the company's activities.

Discussion. In the future, it is proposed to focus attention on the order of formation of strategic approaches to the management of financial resources, including systematic training of relevant personnel. This will improve the organization of work and the quality of management decisions.

Ключові слова: *управління фінансовими ресурсами, грошові потоки, бюджети, фінансовий аналіз, прогнозування*

Keywords: *management of financial resources, cash flows, budgets, financial analysis, forecasting.*

Постановка проблеми. Фінансові ресурси — один із найважливіших елементів забезпечення успішного функціонування та розвитку підприємства. Вони дозволяють підприємству: забезпечити стабільну фінансову діяльність; покращити фінансовий стан; збільшити прибуток; знизити ризики; створювати конкурентоспроможність. Розподіл фінансових ресурсів передбачає визначення напрямків їхнього використання. Управління фінансовими ресурсами відіграє дуже важливу роль на кожному етапі розвитку підприємства будь-якої галузі. Адже для успішного ведення в кожній сфері господарювання компанія повинна мати як матеріальні ресурси, так і фінанси. При цьому до фінансових ресурсів належать і залишки на поточних та інших рахунках, цінні папери (коротко- та довгострокові), готівка в касі тощо. Все це взаємопов'язано із фінансуванням поточних операцій, а також інвестуванням, спрямованим на створення фізичних ресурсів, які сприяють створенню готового продукту підприємства та валового внутрішнього продукту держави загалом. Отримані кошти збільшують ресурси компанії та використовуються в наступному циклі її діяльності. Але для того, щоб це відбулося, необхідно відповідним чином контролювати час та інтенсивність фінансових потоків. Ефективне управління фінансовими

ресурсами — складний та багатогранний процес, який вимагає від керівників підприємств знання основ фінансового менеджменту, вміння застосовувати сучасні інструменти фінансового планування та аналізу. А тому, потребує постійного та системного вивчення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. З метою розв’язання даної проблеми впродовж тривалого часу багато зарубіжних та українських вчених присвятили цьому свої праці. Особливу увагу варто приділити роботам Брейлі Дж. [1], Брігхема Ю. [2], Мішиної С. [3], Мниха Є. [4], Опаріна В. [5], Х’юстона Дж. [6] та багатьох інших.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті — на основі теоретичних досліджень розглянути основні аспекти ефективного управління фінансовими ресурсами підприємства, використовуючи стратегії фінансового управління грошовими потоками та бюджетами, а також приділяючи увагу фінансовому аналізу та прогнозуванню. Для реалізації поставленої мети необхідно:

- дослідити основні теоретичні дослідження ефективного управління фінансовими ресурсами;
- проаналізувати наявні стратегії фінансового управління грошовими потоками та бюджетами;
- дослідити місце фінансового аналізу та прогнозування.

Для дослідження використано матеріали:

1) нормативно-правові документи, щодо регулювання процесів формування бюджетів;

2) праці українських та зарубіжних авторів, які досліджують бюджетні процеси;

- Для дослідження використано наукові методи: теоретичне узагальнення, та групування;
- аналіз та синтез;
- логічне узагальнення результатів (для формулювання висновків).

Виклад основного матеріалу. Управління фінансовими ресурсами — багатогранний процес, який відображає серію рішень, спрямованих на отримання коштів та інвестицій, спрямованих на збільшення ресурсів компанії, а отже, забезпечення максимізації вартості компанії в цілому. Таке зростання вартості компанії має конкретний результат — підвищення прибутковості власного капіталу. Перевагою також є максимізація фінансового надлишку зі збереженням здатності своєчасно виконувати свої зобов'язання. Це важливий елемент у процесі управління фінансовими ресурсами. Взаємозв'язок між надходженням і відтоком грошових коштів на підприємстві визначає його подальше функціонування.

На думку багатьох вчених управління фінансовими ресурсами включає два етапи:

- етап діагностування, який стосується обстеження окремих сфер фінансового господарства за допомогою численних методів аналізу; такі дослідження спрямовані на виявлення слабких та сильних сторін фінансового стану компанії;
- етап прийняття рішень передбачає поточні та довгострокові рішення, які впливають на фінансові явища, які відбуваються на підприємстві.

Максимізація активів компанії залежить від прийняття ряду важливих рішень. За них на кожному підприємстві відповідають різні підрозділи. Загалом такі рішення можна розділити на дві групи:

- інвестиційні;
- фінансові.

Інвестиційні рішення формують розмір та структуру матеріальних активів, які потрібні для ведення господарської діяльності. Фінансові рішення стосуються отримання джерел фінансування цих активів, тобто їх розміру, видів і структури.

Управління фінансовими ресурсами передбачає прийняття рішень щодо отримання та використання грошових коштів на підприємстві. Мета полягає в тому, щоб максимізувати вартість компанії шляхом отримання прибутку.

Фінансовий менеджмент включає діагностику та прийняття інвестиційних і фінансових рішень. У проєкті управління фінансами передбачає залучення капіталу та бюджетування витрат. Усе це необхідно для фінансової ліквідності та отримання прибутку. А отже, на нашу думку, є життєво важливим для компанії.

У процесі залучення додаткового капіталу виникає необхідність поділу джерел фінансування. Найчастіше їх поділяють на:

- власні кошти — грошові кошти засновників (власників);
- зовнішні кошти — будь-які види зобов'язань, включаючи позики, банківські кредити тощо.

В. В. Костецький вважає, що саме управління фінансами підприємства за для фінансового забезпечення діяльності компанії набуває виняткового змісту, оскільки саме фінанси — базисний ресурс [7, с. 135].

Т. В. Романенко запропонував класифікувати наступним чином:

- 1) відповідно до джерел формування;
- 2) відповідно до права власності [8].

Грошові потоки — базові економічні характеристики функціонування підприємства. Найважливіші параметри господарської діяльності підприємства — виручка, прибуток і грошові потоки, яким має виділятися домінантна роль. У своїй монографії «Основи теорії бухгалтерського обліку» Я. Соколов пояснює парадокс: «Прибуток є, а грошей немає» [11, с. 66]. Стратегія фінансового управління грошовими потоками має чітко визначену структуру:

- Цілі:
 - Максимізація чистого грошового потоку.
 - Оптимізація розподілу грошових потоків.
 - Зменшення ризику неплатоспроможності.
- Основні принципи:
 - Планування грошових потоків..
 - Контроль грошових потоків
 - Управління ризиком неплатоспроможності.

Стратегія фінансового управління бюджетами

- Цілі:
 - Планування фінансових ресурсів.
 - Контроль за витратами.
 - Оптимізація використання фінансових ресурсів.
- Основні принципи:
 - Узгодженість бюджетів.
 - Цільова спрямованість бюджетів.
 - Відповідальність за виконання бюджетів.

Таблиця 1. Стратегії фінансового управління грошовими потоками та бюджетами

Стратегія	Цілі	Основні принципи
Фінансового управління грошовими потоками	Максимізація чистого грошового потоку, оптимізація розподілу грошових потоків, зменшення ризику неплатоспроможності	Планування грошових потоків, контроль грошових потоків, управління ризиком неплатоспроможності
Фінансового управління бюджетами	Планування фінансових ресурсів, контроль за витратами, оптимізація використання фінансових ресурсів	Узгодженість бюджетів, цільова спрямованість бюджетів, відповідальність за виконання бюджетів

Джерело сформоване авторами на основі [10]

Отримуючи додатковий капітал для реалізації свого проєкту, менеджери мають оцінити вартість його реалізації. Підготовка бюджету (бюджетування) — один із найскладніших етапів управління коштами. Він передбачає свідоме скорочення фінансових ресурсів на користь майбутніх фінансових вигод. Це пов'язано з наступними факторами:

- Нестабільність зовнішнього середовища може вплинути на фінансові результати підприємства. Наприклад, зміни в законодавстві, економічна криза, зростання конкуренції тощо.

- Недостатність інформації про фінансовий стан підприємства, його діяльність та перспективи розвитку — ця інформація часто є неповною або недостовірною.

- Бюджетування вимагає від менеджерів знання основ фінансового менеджменту, вміння застосовувати сучасні методи планування та аналізу.

Незважаючи на ці складнощі, бюджетування — інструмент управління коштами, який дозволяє підприємству:

- прогнозувати фінансові результати;
- оцінити можливості досягнення поставлених цілей;
- визначити оптимальне використання коштів;
- допомагає підприємству розподілити кошти між різними напрямками діяльності таким чином, щоб забезпечити максимальну віддачу;
- контролювати витрати.

Для підвищення ефективності бюджетування необхідно:

- впровадити ефективну систему управління інформацією;
- розробити чіткі процедури бюджетування;
- забезпечити навчання менеджерів.

Бюджетування — постійний процес. Тому його потрібно постійно переглядати та коригувати на регулярній основі. Це дозволить підприємству вчасно реагувати на зміни у зовнішньому та внутрішньому середовищі, забезпечувати ефективне управління коштами.

Для того, щоб бюджет був виконаний та використаний за призначенням, його необхідно розбити на етапи, передбачаючи планові витрати на реалізацію поточних завдань компанії. Це особливо актуально у періоди нестабільності та зовнішніх загроз.

В. Коваленко відзначив неможливість уявлення сфери дії економічного аналізу [15, с. 49].

Ще один незмінно важливий етап у процесі управління фінансовими ресурсами — економіко-соціальний аналіз кожного проєкту. Зокрема: вивчення поточного стану компанії та на його основі оцінка ризиків, тобто визначення

загроз, які можуть вплинути на заплановані фінансові результати реалізації проєкту, включаючи рентабельність проєкту, тобто перевірка того, чи отримає компанія віддачу від інвестованих витрат протягом визначеного періоду часу.

Економіко-соціальний аналіз є важливим інструментом для оцінки впливу бізнесу на економіку та суспільство. Він дозволяє оцінити, як бізнес впливає на:

- економічний розвиток;
- рівень життя населення;
- соціальну справедливість;
- охорону навколишнього середовища.

Економічний ефект проєкту можна оцінити за такими показниками:

- збільшення обсягу виробництва;
- збільшення обсягу продажів;
- збільшення прибутку;
- створення нових робочих місць;
- соціальний ефект.

Для забезпечення ліквідності фінансових потоків, менеджер має здійснити наступні дії [12, 156 с.]:

- аналіз економічних результатів компанії;
- планування розподілу грошових потоків у короткостроковій і довгостроковій перспективі;
- планування заходів, спрямованих на мінімізацію ризиків підприємницької діяльності;
- оцінка потреби у фінансових ресурсах;
- планування оптимальної структури фінансування компанії;
- спрямування отриманих коштів на найбільш ефективні та прибуткові проєкти;
- прогнозування прибутків та підготовка пропозицій щодо його розподілу;
- фінансовий контроль.

На практиці всю діяльність підприємств поділяють на дві основні сфери, які взаємопов'язані між собою:

- виробничу, яка включає в себе всі процеси, пов'язані з виробництвом товарів або наданням послуг;
- фінансову, яка включає в себе всі процеси, пов'язані з управлінням фінансовими ресурсами підприємства.

Виробнича сфера включає в себе такі основні види діяльності:

- дослідно-конструкторська, яка включає в себе розробку нових товарів або послуг;
- виробнича, яка включає в себе виготовлення товарів або надання послуг;
- маркетингова, яка включає в себе просування товарів або послуг на ринку;
- збутова, яка включає в себе продаж товарів або послуг.

Фінансова сфера включає в себе такі основні види діяльності:

- фінансове планування, яке включає в себе розробку фінансових планів підприємства;
- фінансовий контроль, який включає в себе контроль за виконанням фінансових планів;
- фінансовий аналіз, який включає в себе оцінку фінансового стану підприємства;
- фінансове прогнозування, яке включає в себе визначення можливих майбутніх фінансових результатів підприємства.

Крім того, діяльність підприємств можна також поділити на основну і допоміжну. Фінансовий аналіз складає стабільності та розвитку підприємства, яка поєднує у собі інформацію по підприємстві в цілому [14]. Його мета — оцінювання фінансового стану підприємства. Основні методи:

- Аналіз фінансових звітів
- Аналіз показників фінансової діяльності
- Аналіз ліквідності

- Аналіз платоспроможності
- Аналіз рентабельності
- Аналіз фінансової стійкості

Таблиця 2. Методи фінансового аналізу

Метод	Мета
Аналіз фінансових звітів	Оцінювання фінансового стану підприємства на основі даних фінансових звітів
Аналіз показників фінансової діяльності	Оцінювання ефективності фінансової діяльності підприємства
Аналіз ліквідності	Оцінювання здатності підприємства погашати поточні зобов'язання
Аналіз платоспроможності	Оцінювання здатності підприємства погашати всі свої зобов'язання
Аналіз рентабельності	Оцінювання ефективності використання активів та капіталу підприємства
Аналіз фінансової стійкості	Оцінювання здатності підприємства протистояти зовнішнім і внутрішнім впливам

Джерело сформоване авторами на основі [13, 51 с.]

Усі ці методи є невід'ємною частиною процесу формування стратегії. Стратегії фінансового управління грошовими потоками та бюджетами спрямовані на забезпечення достатнього надходження грошових коштів для покриття поточних витрат і виконання фінансових зобов'язань, а також на оптимізацію структури грошових потоків і зниження ризиків, пов'язаних з рухом грошових коштів у довгостроковій перспективі. Її формування дозволить заздалегідь передбачити чітке планування виконання поставлених завдань для компанії.

Регулярний контроль бюджету дозволяє відстежувати фінансові показники компанії, порівнювати їх із запланованими цілями; дозволяє швидко реагувати на можливі відхилення та коригувати стратегію. Виявлення фінансових ризиків та можливостей для управління ними має важливе значення для захисту ресурсів компанії. Використання відповідних фінансових інструментів і методів хеджування може допомогти мінімізувати потенційні втрати.

У процесі роботи необхідно максимально використовувати інструменти фінансового менеджменту, зокрема: програмні інструменти для спрощеного обліку та аналізу грошових потоків; фінансовий аналіз, включаючи аналіз коефіцієнтів, який дозволяє оцінити фінансовий стан компанії; інструменти прогнозування та бюджетування; інструменти управління оборотним капіталом, включаючи оптимізацію запасів, управління дебіторською та кредиторською заборгованістю, є ключовими для підтримки фінансової ліквідності.

Ефективне управління фінансами вимагає використання добре продуманих стратегій і сучасних інструментів, які здатні адаптувати та постійно вдосконалювати фінансову практику і є важливою складовою для забезпечення стабільності та зростання компанії. Фінансове прогнозування дозволяє підприємству визначити можливий розвиток його фінансової діяльності на майбутній період. Воно базується на результатах фінансового аналізу та прогнозуванні макроекономічних показників. На нашу думку, в сучасних умовах зростаючої невизначеності та ризиків, ефективне управління фінансовими ресурсами є більш важливим, ніж будь-коли раніше.

Висновки і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. На підставі нашого дослідження можна зробити ряд важливих висновків. Зокрема, першим кроком до ефективного управління фінансами є створення максимально деталізованого фінансового плану, який буде враховувати як короткострокові, так і довгострокові цілі компанії, очікуваний рівень доходів, витрат та можливі ризики. Фінансове планування компанії дозволить краще зрозуміти потреби у капіталі та обґрунтованих інвестиційних рішеннях. Ефективне управління грошовими потоками має вирішальне значення для підтримки фінансової ліквідності компанії, яке включає моніторинг надходжень і відтоків, управління дебіторською та кредиторською заборгованістю, а також оптимізацію грошового циклу.

Література

1. Brealey R. A., Myers S. C. Principles of corporate finance. New York : McGraw-Hill, 2011. 976 p.
2. Brigham E. F., Houston J. F. Fundamentals of financial management. Mason : Cengage Learning, 2009. 752 p.
3. Мішина С. Організаційно-економічний механізм управління фінансовими ресурсами на підприємстві. Харків : ХНЕУ, 2006. 110 с.
4. Мних Є. В., Барабаш Н. С. Фінансовий аналіз. К. : КНТЕУ, 2014. 536 с.
5. Опарін В. Фінансові ресурси: проблеми визначення та розміщення. *Вісник Національного банку України*. 2000. № 5. С. 10–11.
6. Ringland G. Scenarios in business. Chichester: John&Sons Ltd, 2002. 288 p.
7. Костецький В. В. Костецький В. Сутнісно-теоретичні підходи до визначення фінансового забезпечення діяльності підприємства. *Галицький економічний вісник*. 2010. №4(29). С. 135-145.
8. Романенко Т. В. Шляхи удосконалення формування та використання фінансових ресурсів підприємств. Наукові праці. Полтава, Економічні науки. 103 2013. С. 248-252.
9. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посіб. 3-тє вид., випр. і доп. К. : Знання, 2007. 668 с
10. Білик М. Д., Павловська О. В., Притуляк Н. М., Невмержицька Н. Ю. Фінансовий аналіз : Навч. посіб. К. : КНЕУ, 2005. 592 с.
11. Шурпенкова Р. К. Економічний аналіз. Практикум. Львів : ЛБІ НБУ, 2006. 254 с.
12. Лігоненко Л. Управління грошовими коштами торговельного підприємства: навчальний посібник. К. : КДТЕУ, 2008. 156 с.
13. Крушельницька О. Удосконалення системи управління витратами на підприємствах. *ВІСНИК ЖДТУ*. 2016. № 1. 51 с.
14. Шморгун Н.П., Головка І.В. Фінансовий аналіз: Навчальний посібник. Київ : ЦНЛ, 2006. 210 с.
15. Коваленко Л. О. Фінансовий менеджмент: навч. пос. 3-тє вид., випр. і доп. К. : Знання, 2008. 483 с.

References

1. Brealey, R.A, and Myers, S.C. (2011), *Principles of corporate finance*, McGraw-Hill, New York, USA.
2. Brigham, E.F., and Houston, J.F. (2009), *Fundamentals of financial management*, Cengage Learning, Mason, USA.
3. Mishina, S. (2006), *Orhanizatsiyno-ekonomichnyy mekhanizm upravlinnya finansovymy resursamy na pidpryyemstvi* [Organizational and economic mechanism of management of financial resources at the enterprise], KhNEU, Kharkiv, Ukraine.
4. Mnyh, E.V., and Barabash, N.S. (2014), *Finansovyy analiz* [Financial analysis], KNTEU, Kyiv, Ukraine.
5. Oparin, V. (2000), “Financial resources: problems of definition and allocation”, *Visnyk Natsional'noho banku Ukrayiny*, vol. 5, pp. 10–11.
6. Ringland, G. (2002), *Scenarios in business*. John&Sons Ltd, Chichester, UK.
7. Kostetsky, V.V. and Kostetskyi, V. (2010), “Substantial and theoretical approaches to determining the financial support of the enterprise's activity”, *Halyts'kyi ekonomichnyy visnyk*, vol. 4(29), pp. 135-145.
8. Romanenko, T.V. (2013), “Ways of improving the formation and use of financial resources of enterprises”, *Naukovi pratsi. Poltava, Ekonomichni nauky*, vol. 103, pp. 248-252.
9. Savytska, G.V. (2007), *Ekonomichnyy analiz diyal'nosti pidpryyemstva: navch. posib* [Economic analysis of enterprise activity: study. manual], 3rd ed., ed. and additional, Znannia, Kyiv, Ukraine.
10. Bilyk, M.D., Pavlovska, O.V., Prytulyak, N.M., and Nevmerzhitska, N.Yu. (2005), *Finansovyi analiz* [Financial analysis], KNEU, Kyiv, Ukraine.
11. Shurpenkova, R.K. (2006), *Ekonomichnyy analiz. Praktykum* [Economic analysis. Practicum], LBI NBU, Lviv, Ukraine.
12. L. Ligonenko, (2008), *Upravlinnia hroshovymy koshtamy torhovelnoho pidpryyemstva* [Cash management of a trading enterprise], teaching manual, KDTEU, Kyiv, Ukraine.
13. O. Krushelnytska, (2016), “Improvement of the cost management system at enterprises”, *VISNYK ZHDTU*, vol. 1. 51 p.
14. Shmorhun, N.P. and Holovko I.V. (2006), *Finansovyi analiz: Navchalnyi posibnyk* [Financial analysis: Study guide], TsNL, Kyiv, Ukraine.
15. Kovalenko, L.O. (2008), *Financial management* [Financial management], 3rd ed., Znannia, Kyiv, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 06.12.2023 р.